

Protocolakkoord- 'Risicobeperkende gebruiksruimte'

TUSSEN

De stad Brussel, hier vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, in wiens naam de heer Philippe CLOSE en de heer Luc SYMOENS, gemeentesecretaris, optreden in uitvoering van een besluit van de gemeenteraad hierna '**de stad**' genoemd;

EN

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn minister-president, de heer Rudi VERVOORT hierna '**het Gewest**' genoemd;

EN

De GGC vertegenwoordigd door zijn minister, de heer Alain MARON, hierna '**GGC**' genoemd

EN

Het OCMW van Brussel, vertegenwoordigd door de heer Khalid ZIAN, voorzitter, en mevrouw Rita GLINEUR, secretaris-generaal, in uitvoering van een besluit van de OCMW-raad hierna '**het OCMW**' genoemd

EN

Politiezone 5339 van Brussel-Hoofdstad-Elsene, vertegenwoordigd door het politiecollege, in wiens naam de heer Philippe CLOSE, voorzitter, en de heer Michel GOOVAERTS, korpschef, handelen in uitvoering van een beslissing van de politieraad, hierna '**de Zone**' genoemd;

EN

De vzw Transit, vertegenwoordigd door de heer Pierre MOLS in de hoedanigheid van voorzitter en mevrouw Muriel GOESSENS, directeur-generaal, in uitvoering van artikel 20 van haar statuten hierna '**de vzw Transit**' genoemd

EN

De vzw Bruxelles Avance Brussel Vooruit, vertegenwoordigd door mevrouw HARICHE, in de hoedanigheid van voorzitter hierna '**de vzw bravo**' genoemd

EN

La MASS de Bruxelles, vertegenwoordigd door de heer Nicolas LEONARDY, in de hoedanigheid van medisch directeur, hierna '**la MASS**' genoemd

hierna gezamenlijk '**de partijen**' genoemd

WORDT HET VOLGENDE UITEENGEZET

In het kader van de oprichting van de eerste risicobeperkende gebruikersruimte van de stad Brussel, is het voor het goede verloop van het project nodig om de vertegenwoordigers van de politiek, het gerecht en de verenigingen te identificeren die meewerken aan de ontwikkeling, implementatie en evaluatie van deze innovatieve voorziening..

Ter herinnering: deze risicobeperkende gebruikersruimte van de stad Brussel is er gekomen door het initiatief van de stad Brussel, met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het bestuur van Brussel Preventie en Veiligheid (BPV). Deze hebben de vzw Transit aangeduid voor de uitvoering van het project.

Gezien de veelzijdigheid van dit project hebben de stad Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een aantal comités willen samenstellen om de ontwikkeling, beoordeling en implementering van de voorziening te omkaderen.

Tot slot wordt deze overeenkomst mogelijk gemaakt dankzij het parket van Brussel dat een circulaire zal goedkeuren waarin wordt bepaald dat het parket, overeenkomstig artikel 28ter §1 tweede lid van het Strafwetboek, zich ertoe verbindt om geen strafrechtelijke vervolging in te stellen voor de inbreuk van het vergemakkelijken van het gebruik van verdovende middelen door anderen evenals voor de inbreuk van het eenvoudig bezit van verdovende middelen die worden gepleegd in de onderzoekszone en die bestemd zijn om te worden gebruikt in de gebruikersruimte onder bepaalde voorwaarden.

Een ordonnantie van de GGC, die in aanmaak is, met betrekking tot de goedkeuring en de subsidiëring van de diensten die actief zijn in de materie van het verminderen van de risico's gelinkt aan drugsgebruik, geeft aan de Transit operatoren en la MASS de wettelijke bevoegdheid om de risicobeperkende gebruikersruimte te exploiteren.

Deze overeenkomst heeft als doel:

1. De verschillende partners en hun betrokkenheid bij dit project te identificeren.
2. Een stuurgroep op te richten om het operationaliseren van de risicobeperkende verbruikersruimte te ondersteunen via een samenwerkingsprotocol dat de activiteiten in en rond de gebruikersruimte afbakent.

WORDT HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1 – Voorwerp

De gebruikersruimte is een plaats waar gebruikers van psychoactieve middelen die zich in een precare situatie bevinden psychoactieve middelen kunnen gebruiken die ze zelf op voorhand hebben verworven. Zij kunnen dit doen in een veilige omgeving, onder toezicht van een medisch team en in optimale hygiënische omstandigheden.

Onder 'psychoactief middel' wordt verstaan elk middel dat door het innemen of toedienen ervan leidt tot veranderingen in de mentale processen, zoals cognitieve functies of emoties.

In de gebruikersruimte kunnen de gebruikers gebruikt materiaal inwisselen voor steriele injectie-, inhalatie- en snuifapparatuur.

Artikel 2 – Locatie

De definitieve locatie van de gebruikersruimte is Woeringestraat 9, 1000 Brussel.

De keuze van deze locatie is gebaseerd op de gebruiksgewoonten van de gebruikers (die openlijk op straat gebruiken) om zo de gebruiksruimte zo dicht mogelijk bij de gebruikers te vestigen en de openbare overlast te beperken waar deze het grootst is.

Artikel 3 – Perimeter

Om de tussenkomenst van de verschillende partners in dit project zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, is besloten om te werken met verschillende zones die op een kaart van de omgeving van de gebruiksruimte zijn weergegeven:

- Impactzone (met *een straat van 1 km rond de gebruiksruimte*): het gebied waarin de projectpartners een verandering in het gedrag van de gebruikers hopen te zien, zoals samenscholingen, drugsscenes op straat, etc. In deze zone zullen de aan de gebruiksruimte verbonden straathoekwerkers de gebruikers van psychoactieve middelen gaan opzoeken om ze uit te nodigen om naar de gebruiksruimte te komen.
- Onderzoekzone (met een *straal van 500 m rond de gebruiksruimte*): het gebied waar de impact van de opening van de gebruiksruimte op de buurt en de bewoners zal worden bestudeerd. Met deze studie zal men onderzoeken of er een verschil is in de buurt op het gebied van openbaar drugsgebruik, achtergelaten materiaal, etc. voor en na de opening van de gebruiksruimte.
- Aandachtszone van de politie, (*de buurten rond de gebruiksruimte*): zone waar de politie bijzondere aandacht besteedt aan verschillende profielen die zich in de buurt van een gebruiksruimte kunnen bevinden, m.a.w. een aangepaste aanpak naargelang het gaat om een dealer, iemand die op straat gebruikt of een gebruiker die op weg is naar de gebruiksruimte.
- Educatieve zone (een flexibele zone van 15 minuten te voet rond de gebruiksruimte): zone waarin de straathoekwerkers zullen optreden. De straathoekwerkers gaan de gebruikers die zich binnen deze perimeter bevinden, opzoeken en zullen trachten deze naar de gebruiksruimte of andere hulpdiensten door te verwijzen. Zij zijn de ambassadeurs van dit project bij de buurtinstellingen en bewoners.

De straathoekwerkers kunnen tijdens gerichte interventies of bij het begeleiden naar de hulpdiensten binnen het Brusselse Gewest ook buiten deze actieradius optreden.

Artikel 4 – Doelgroep

De gebruiksruimte is bedoeld voor actieve gebruikers van psychoactieve middelen, voornamelijk door injectie en inademing, die ouder zijn dan 18 jaar, die zich in een risicovolle leefsituatie bevinden en tegelijkertijd risicogebruikers zijn. In geval van twijfel kan het personeel een bewijs van meerderjarigheid eisen door overlegging van een identiteitsbewijs of een ander officieel document met foto.

De voorziening is niet bedoeld voor gebruikers die uitsluitend cannabis of alcohol gebruiken of die andere psychoactieve middelen op een andere manier gebruiken dan hierboven wordt omschreven.

Artikel 5 – Samenstelling van de gebruiksruimte

De gebruiksruimte is samengesteld uit een multidisciplinair team.

Het personeel voldoet aan de vereisten inzake beroepsbekwaamheid van de sector 'verslavingen'. Ze zijn opgeleid voor eerste hulp, het protocol Accidenteel Bloedcontact, het opstarten van een vervangende behandeling voor verslaving aan opiaten en het behandelen van overdosissen.

Er is permanent een verpleegkundige en een maatschappelijk werker aanwezig in de gebruiksruimte om het materieel aan te leveren en toe te zien op de praktijken.

De ordonnantie van de GGC, die in aanmaak is, met betrekking tot de goedkeuring en de subsidiëring van de diensten die actief zijn in de materie van het verminderen van de risico's gelinkt aan drugsgebruik, zal de wettelijke bevoegdheid geven op voorwaarde dat de exploitatie van de risicobeperkende gebruiksruimte gebeurt

op basis van een samenwerkingsovereenkomst met een verslavingszorgdienst die een overeenkomst heeft met Iriscare. Hiervoor zal een medische delegatie van la MASS (ambulant medisch centrum gespecialiseerd in het beheer van opioïdensubstitutiebehandelingen) meerdere keren per week gratis consultaties en afspraken aanbieden voor: wondzorg, algemene medische consultaties, screenings, zorgtrajectbegeleiding en het opzetten van een opioïdensubstitutiebehandeling.

Naast de 'gewone' werking van de gebruiksruijnte, is er verschillende dagen per week een medische afvaardiging van het MSOC (centrum voor ambulante hulpverlening gespecialiseerd in de begeleiding bij een vervangende behandeling voor verslaving aan opiaten) aanwezig, die gratis consultaties zonder voorafgaande afspraak inricht voor: wondverzorging, huisartsconsultaties, screeningsdiensten, zorgtrajectbegeleiding en het verstrekken van vervangingsmedicatie voor verslaving aan opiaten.

Bovendien doet de vzw BRAVVO, samen met de vzw Transit, straatwerk in de directe omgeving van de gebruiksruijnte om de openbare rust en veiligheid te garanderen.

Er is altijd een veiligheidsagent (of indien nodig 2) in de gebruiksruijnte en in de onmiddellijke omgeving ervan aanwezig zodat het personeel zich volledig kan toelejgen op zijn taken van onthaal, preventie en begeleiding. De veiligheidsagent(en) zal (zullen) optreden in moeilijke situaties met de gebruikers om de risico's op overlast in de gebruiksruijnte en in de onmiddellijke omgeving ervan te beperken.

Artikel 6 – Werking van de gebruiksruijnte

§1 De gebruikers zijn verplicht om bij hun eerste bezoek aan de gebruiksruijnte een intakegesprek te voeren.

Het doel van dat gesprek is te bepalen of de gebruiker in aanmerking komt. Als dit niet zo is dan wordt de gebruiker doorverwezen naar een andere organisatie voor hulpverlening en bijstand die het meest geschikt is voor zijn problematiek.

Na het intakegesprek en wanneer blijkt dat de gebruiker in aanmerking komt, ondertekent hij het huishoudelijk reglement en kan hij gebruikmaken van de beschikbare diensten.

In geval van niet-naleving van het huishoudelijk reglement kan de gebruiker de toegang worden ontzegd. De duur ervan varieert naar gelang van de ernst van de feiten.

§2. De illegale middelen en de oneigenlijk gebruikte geneesmiddelen kunnen in de gebruiksruijnte worden genuttigd.

De gebruikers moeten vooraf verklaren welk product ze gaan gebruiken en het aan het personeel tonen. Er mag maar één consumptie per sessie worden gebruikt (opgelet: een consumptie kan verschillende injecties inhouden) met inachtneming van het huishoudelijk reglement van de gebruiksruijnte.

De gebruiker injecteert het product zelf onder toezicht van een professioneel persoon, dat niet actief mag deelnemen aan de toediening.

Hoofdstuk 2 - Begeleiding

Artikel 7 - Stuurgroep - Samenstelling

De Stuurgroep is samengesteld uit 11 permanente vertegenwoordigers en één waarnemer, die als volgt zijn verdeeld:

- Stad Brussel: 2 vertegenwoordigers
- Het Gewest: 1 vertegenwoordiger
- Het OCMW van Brussel: 2 vertegenwoordigers
- GGC: 1 vertegenwoordiger
- Iriscare: 1 waarnemer
- De Politiezone van Brussel-Hoofdstad-Elsene: 1 vertegenwoordiger
- De vzw Transit: 2 vertegenwoordigers
- De vzw Bravvo: 1 vertegenwoordiger
- La MASS de Bruxelles: 1 vertegenwoordiger

Binnen 15 kalenderdagen na de inwerkingtreding van deze overeenkomst delen de partijen elkaar de naam, het rechtstreekse telefoonnummer en e-mailadres van hun vertegenwoordiger(s) mee.

Artikel 8 - Stuurgroep - Werking

§1. De permanente vertegenwoordigers kunnen zich laten bijstaan door de personen van hun keuze naar gelang van de te behandelen onderwerpen.

Alleen de permanente vertegenwoordigers hebben beslissingsbevoegdheid.

Bij afwezigheid dienen de permanente vertegenwoordigers zich te laten vervangen door iemand van hun eigen organisatie met vertegenwoordigingsbevoegdheid.

§2. De stuurgroep wordt op verzoek van een van de partijen bijeengeroepen, telkens wanneer dat nodig blijkt. De oproeping gebeurt elektronisch en de vergadering kan virtueel plaatsvinden.

Indien nodig of in dringende gevallen kan de Stuurgroep besluiten nemen via een schriftelijke procedure per e-mail. Een besluit per e-mail van een permanente vertegenwoordiger is onherroepelijk.

§3. De stuurgroep kan slechts geldig beslissen als ten minste 4 partijen (waarvan minstens het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en een totaal van 7 vertegenwoordigers aanwezig of vertegenwoordigd zijn op de vergaderingen van de Stuurgroep.

De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Indien men niet tot een besluit kan komen, verwijzen de permanente vertegenwoordigers de zaak door naar hun autoriteiten om de impasse te doorbreken.

De stuurgroep ziet toe op de samenstelling van een begeleidingscomité, een impactanalysecomité, een wetenschappelijk comité en een ethisch comité ter ondersteuning bij de uitvoering en de beoordeling van het project.

§4. De stuurgroep is een forum voor overleg, coördinatie en opvolging van de verschillende projecten. De besluiten van de stuurgroep worden genomen onverminderd de bevoegdheid van de besluitvormingsorganen van de verschillende partijen in deze overeenkomst om desgevallend voorstellen te doen.

§5. Het secretariaat van de stuurgroep wordt waargenomen door de vzw Transit.

Hoofdstuk 3 - Veiligheid en preventie

Artikel 9 – Politieoptreden

De politiediensten verbinden zich ertoe om samen te werken met de verschillende partners om mogelijke problemen te voorkomen en inbreuken in en rond de gebruikruimte te bestraffen, met inachtneming van de richtlijnen die door het parket van Brussel in het kader van zijn vervolgingsbeleid zijn vastgesteld.

Artikel 10– Geheimhouding

Onverminderd artikelen 458, 458 bis en 458 van het Strafwetboek zijn het personeel en de gezondheids- en welzijnswerkers van de gebruikruimte verplicht om alle gegevens waarvan ze bij de uitoefening van hun functie hebben kennisgenomen geheim te houden.

Het beroepsgeheim blijft altijd gelden ook wanneer de vertrouwensrelatie is beëindigd of na afloop van de arbeidsovereenkomst.

Het beroepsgeheim kan in 3 gevallen worden verbroken:

- voor een rechtbank of een parlementaire onderzoekscommissie, als het onderzoek dat vereist
- als de betrokken persoon zijn toestemming geeft
de toestemming van de persoon moet vooraf gegeven zijn, duidelijk en uitdrukkelijk.
Wanneer de betrokken persoon wilsonbekwaam is, kan het beroepsgeheim worden opgeheven om een ernstig of reëel gevaar voor de betrokken persoon te vermijden;
- om leidinggevend en op de hoogte te brengen; zo bestaat er een gedeeld beroepsgeheim als de leidinggevende ook deelneemt aan de hulpverlening.

Om die redenen kunnen dossiers, videobeelden, computers, logboeken enz. enkel op bevel van de politie- en/of gerechtelijke autoriteiten of met de schriftelijke toestemming van de directie worden ingekeken.

Hoofdstuk 4 – Slotbepalingen

Artikel 11 – Beoordeling

Van bij de aanvang van het experiment wordt een wetenschappelijke evaluatie uitgevoerd in samenwerking met het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid (BOPV), de interne evaluatiedienst van de Dienst Preventie van de stad Brussel en Transit als uitvoerder van operationele taken. Dit impactanalysecomité kan rekenen op de bijstand van de UCL voor de validering van de methodologie. Vervolgens kan een onderzoeksopdracht worden gevraagd door de stad Brussel om de werking van de voorziening nader te onderzoeken.

Artikel 12 – Correspondentie

Om de uitwisseling van praktische informatie tussen de partijen sneller te laten verlopen, duidt elke partij een referentiepersoon (-personen) aan die de informatie of communicatie betreffende de naleving van de in deze overeenkomst opgenomen verplichtingen in ontvangst neemt (nemen).

Binnen 15 kalenderdagen na de inwerkingtreding van deze overeenkomst delen de partijen elkaar de naam, het rechtstreeks telefoonnummer en e-mailadres van hun contactpersoon (-personen) mee.

In geval van wijziging van de contactpersoon (-personen) worden de andere partijen onmiddellijk schriftelijk op de hoogte gebracht.

Artikel 13 – Geschillen

Elk geschil met betrekking tot het bestaan, de interpretatie of de uitvoering van onderhavige overeenkomst valt onder de uitsluitende bevoegdheid van de hoven en rechtbanken van Brussel.

Artikel 14 – Ontbindende voorwaarde

Deze overeenkomst is gesloten onder de ontbindende voorwaarde van opschorting en/of annulering door de toezichthoudende autoriteit die belast is met het toezicht van de stad van het besluit van de gemeenteraad waarin deze overeenkomst wordt goedgekeurd.

Deze overeenkomst wordt eveneens gesloten onder de ontbindende voorwaarde van de niet goedkeuring dat op het moment van het openen van de gebruiksruijme er een circulaire is over de houding van het parket over het niet vervolgen van voor de inbreuk van het vergemakkelijken van het gebruik van verdovende middelen door anderen evenals voor de inbreuk van het eenvoudig bezit van verdovende middelen die worden gepleegd in de onderzoekszone en die bestemd zijn om te worden gebruikt in de gebruiksruijme.

Artikel 15 – Voorwaarde voor het openen van de risicobeperkende gebruiksruijme

De partijen komen overeen dat de opening van de risicobeperkende gebruiksruijme afhangt van de aflevering van een goedkeuring op grond van de ordonnantie van de GGC met betrekking tot de goedkeuring en de subsidiëring van de diensten die actief zijn in de materie van het verminderen van de risico's gelinkt aan drugsgebruik.

Artikel 16 – Einde van de overeenkomst

§1. De overeenkomst wordt gesloten voor de duur van 5 jaar.

Ze kan een jaar na de datum van inwerkingtreding stilzwingend met een jaar worden verlengd, tenzij een van de partijen binnen drie maanden voor de einddatum anders bepaalt.

§2. Om het even welke partij kan deze overeenkomst te allen tijde en zonder hiervoor een reden te geven beëindigen mits kennisgeving aan de andere partijen.

In dat geval eindigt deze overeenkomst na het verstrijken van een termijn van 6 maanden te rekenen vanaf de datum van verzending van de kennisgeving.

Voor de toepassing van dit artikel gebeurt de kennisgeving in de vorm van een aangetekende brief gericht aan de andere partijen. Een kopie van de kennisgeving wordt tevens per e-mail naar de contactpersonen en aan de permanente vertegenwoordigers verzonden.

§3. Deze overeenkomst kan te allen tijde worden geschorst op verzoek van een partij, mits kennisgeving aan de partijen, in geval van wijziging door het parket van Brussel van de circulaire is over de houding van het parket over het niet vervolgen van voor de inbreuk van het vergemakkelijken van het gebruik van verdovende middelen door anderen evenals voor de inbreuk van het eenvoudig bezit van verdovende middelen die worden gepleegd in de onderzoekszone en die bestemd zijn om te worden gebruikt in de gebruiksruijme.

In dat geval worden de activiteiten van de gebruiksruijme onmiddellijke geschorst en verbinden de partijen zich ertoe met elkaar in overleg te treden teneinde te beslissen over de voortzetting van de overeenkomst, het aangaan van een wijziging of de beëindiging van de overeenkomst.

In geval van een besluit tot beëindiging eindigt de overeenkomst aan het einde van een tussen partijen onderling overeengekomen periode.

Bij aanhoudend meningsverschil tussen partijen eindigt de overeenkomst automatisch 6 maanden na de schorsing ervan.

Opgemaakt te Brussel, op .....

In evenveel exemplaren als er partijen zijn.

Voor de Stad

Voor het OCMW

Voor de Politiezone

Voor la MASS

Voor het Gewest

Voor de GGC

Voor de vzw Transit

Voor de vzw Bravo

